

OPIS ŚRODKÓW POMOCY

I. Systemy wsparcia określone w załączniku I do rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009

Nr	Tytuł	Opis środków	Nomenklatura budżetowa EFRG 2022 Rozdział 08 02
I.1.	System płatności jednolitej – tytuł III	System ten wprowadzono w 2003 r. w ramach reformy wspólnej polityki rolnej; w jego ramach rolnicy otrzymują płatność jednolitą niezwiązaną z wielkością produkcji. Przed reformą z 2003 r. rolnik mógł otrzymywać szereg konkretnych bezpośrednich płatności, z których każda była związana z daną dziedziną produkcji roślinnej lub zwierzęcej (zboża, mleko, wołowina...). Reforma z 2003 r. włączyła te konkretne płatności bezpośrednie do płatności jednolitej, oddzielając ją od wielkości produkcji roślinnej i zwierzęcej.	08 02 99 01 0022 072
I.2.	Pomoc dla producentów buraków cukrowych i trzciny cukrowej – tytuł IV rozdział 1 sekcja 7	Była to początkowo pomoc restrukturyzacyjna przewidziana w art. 3 rozporządzenia (WE) nr 320/2006 ustanawiającego tymczasowy system restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego we Wspólnocie i zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1290/2005 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej w odniesieniu do co najmniej 50 % kwoty cukru ustanowionej w dniu 20 lutego 2006 r. w załączniku III do rozporządzenia Rady (WE) nr 318/2006 w sprawie wspólnej organizacji rynków w sektorze cukru i przewidziana w tytule IV rozdział 1 sekcja 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 dla producentów buraków cukrowych i trzciny cukrowej. Pomoc była udzielana na okres nieprzekraczający pięciu kolejnych lat i nie później niż na rok gospodarczy 2013/2014.	08 02 99 01 0039 019
I.3.	Płatności z tytułu wołowiny i cielęciny –	– Premia za krowy mamki: płatność związana z wielkością produkcji przyznawana rolnikom utrzymującym przez okres co najmniej sześciu kolejnych miesięcy od dnia złożenia wniosku krowy mamki i jałówki w proporcji odpowiednio co najmniej 60 % i	08 02 99 01 0045 060 08 02 99 01 0045 062 08 02 99 01 0046 143

PL

PL

	tytuł IV rozdział 1 sekcja 11	<p>wypłacana za nie więcej niż 40 % zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie płatności. Premia ta wynosi 200 EUR za kwalifikujące się zwierzę. Państwo członkowskie może wypłacać dodatkową premię krajową do maksymalnej wysokości 50 EUR za zwierzę.</p> <p>– Premia specjalna: premia związana z wielkością produkcji przyznawana rolnikom utrzymującym samce z gatunku bydła z przeznaczeniem na opas przez okres dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Premia ta wynosi 210 EUR raz w życiu każdego byka w wieku powyżej 9 miesięcy, a 150 EUR dwa razy w życiu każdego wołu, po osiągnięciu wieku 9 i 21 miesięcy.</p> <p>Premia ubojowa w odniesieniu do cieląt i bydła innego niż cielęta: płatność związana z wielkością produkcji przyznawana rolnikom przy uboju lub wywozie do państwa trzeciego kwalifikujących się zwierząt, które były utrzymywane w gospodarstwie przez co najmniej 2 miesiące. Premia wynosi 80 EUR na każdego kwalifikującego się byka, wołu, krowę i jałówkę w wieku powyżej 8 miesięcy, a 50 EUR za cielęta w wieku od miesiąca do ośmiu miesięcy i o masie tuszy do 185 kg.</p>	<p>08 02 99 01 0029 122 08 02 99 01 0029 128 08 02 99 01 0030 092</p>
I.4.	Premie w sektorze mięsa baraniego i koziego – tytuł IV rozdział 1 sekcja 10	<p>– Premie z tytułu maciorek i kóz: płatności związane z wielkością produkcji przyznawane rolnikom za utrzymywanie w gospodarstwie maciorek lub samic kóz na określonych warunkach przez co najmniej 100 dni od ostatniego dnia okresu składania wniosków o przyznanie pomocy. Kwoty tej premii wynoszą 21 EUR za maciorkę hodowaną na potrzeby produkcji mięsa i 16,8 EUR za maciorkę hodowaną na potrzeby produkcji mleka lub kozy.</p> <p>Premia uzupełniająca: płatność związana z wielkością produkcji przyznawana pod pewnymi warunkami rolnikom na obszarach, gdzie produkcja owiec i kóz stanowi działalność tradycyjną lub ma znaczący udział w gospodarce wiejskiej lub też rolnikom praktykującym sezonowy wypas zwierząt. Kwota tej premii wynosi 7 EUR za maciorkę i za samicę kozy.</p>	<p>08 02 99 01 0052 124 08 02 99 01 0052 126 08 02 99 01 0052 128 08 02 99 01 0053 124 08 02 99 01 0053 126 08 02 99 01 0053 128</p>
I.5.	Płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny – tytuł IV rozdział 1 sekcja 6	<p>Płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny jest płatnością związaną z wielkością produkcji, przyznawaną na hektar kwalifikującego się obszaru uprawy bawełny. Obszar jest kwalifikowalny jedynie jeśli: znajduje się w granicach gruntów rolnych zatwierdzonych przez państwo członkowskie do produkcji bawełny, został obsiany odmianami zatwierdzonymi przez państwo członkowskie i w normalnych warunkach są z niego faktycznie zbierane plony. Pomoc na rzecz rolników, którzy są członkami zatwierdzonej organizacji międzybranżowej, zwiększa się o kwotę 2 EUR.</p>	<p>08 02 99 01 0038 104</p>
I.6.	Wsparcie specjalne – tytuł III rozdział 5	<p>Państwa członkowskie mogą przyznawać rolnikom wsparcie specjalne: 1) dla określonych typów rolniczych, które mają znaczenie dla ochrony lub poprawy stanu środowiska, 2) na poprawę jakości produktów rolnych, 3) na poprawę sprzedaży produktów rolnych, 4) na stosowanie zaostrzonych norm w zakresie dobrostanu zwierząt, 5) na określone rodzaje działalności rolniczej wiążące się z dodatkowymi korzyściami rolno-środowiskowymi, 6) ukierunkowane na szczególne niedogodności w sektorach mleczarskim, wołowiny i cielęciny, mięsa baraniego i koziego oraz w sektorze ryżu na niektórych obszarach lub w odniesieniu do konkretnych typów rolniczych, 7) na obszarach podlegających restrukturyzacji lub objętych programami rozwoju, 8) w formie dopłat do składek z tytułu ubezpieczenia upraw i roślin, 9) przez fundusze wspólnego inwestowania dotyczące chorób zwierząt i roślin oraz incydentów środowiskowych. Na finansowanie tego wsparcia państwa członkowskie mogą wykorzystać do 10 % pułapu krajowego (3,5 % w przypadku płatności związanych z produkcją).</p>	<p>08 02 99 01 0024 036 08 02 99 01 0024 038 08 02 99 01 0024 040</p>

II. Systemy wsparcia określone w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013

Nr	Tytuł	Opis środków	Nomenklatura budżetowa EFRG 2022 Rozdział 08 02
II.1.	System płatności podstawowej – tytuł III sekcje 1, 2, 3 i 5	System płatności podstawowej jest płatnością obszarową niezwiązaną z wielkością produkcji, realizowaną na podstawie uprawnień do płatności przydzielanych rolnikom. Jej celem jest wspieranie dochodów rolników, które są średnio znacznie niższe od średnich dochodów w pozostałych sektorach gospodarki.	08 02 05 04
II.2.	System jednolitej płatności obszarowej – art. 36	System jednolitej płatności obszarowej (SAPS) to płatność obszarowa niezwiązana z wielkością produkcji, wypłacana za kwalifikujące się hektary zadeklarowane przez rolnika. Jej celem jest wspieranie dochodów rolników, które są średnio znacznie niższe od średnich dochodów w pozostałych sektorach gospodarki.	08 02 05 02
II.3.	Płatność redystrybucyjna – tytuł III rozdział 2	Płatność redystrybucyjna jest płatnością obszarową niezwiązaną z wielkością produkcji. Jej celem jest wspieranie mniejszych gospodarstw rolnych poprzez udzielanie im dodatkowego wsparcia z tytułu pierwszych hektarów zadeklarowanych w ramach płatności podstawowej.	08 02 05 03
II.4.	Płatność z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska tytuł III, rozdział 3	Zazielenianie jest płatnością obszarową niezwiązaną z wielkością produkcji, wypłacaną od hektara. Jej celem jest przestrzeganie trzech praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska: <ul style="list-style-type: none"> - dywersyfikacja upraw; - utrzymywanie trwałych użytków zielonych oraz - utrzymywanie na użytkach rolnych obszaru proekologicznego. 	08 02 05 05
II.5.	Płatność z tytułu obszarów o ograniczeniach naturalnych – tytuł III rozdział 4	Płatność dla obszarów o ograniczeniach naturalnych to płatność obszarowa niezwiązana z wielkością produkcji, przyznawana dodatkowo do płatności podstawowej dla rolników. Jej celem jest udzielenie wsparcia rolnikom prowadzącym działalność na obszarach o ograniczeniach naturalnych.	08 02 05 06

II.6.	Płatność dla młodych rolników – tytuł III rozdział 5	Płatność dla młodych rolników to płatność obszarowa niezwiązana z wielkością produkcji, zapewniająca większe wsparcie dochodów młodym rolnikom, którzy dopiero rozpoczynają działalność. Jej celem jest zachęcanie do tworzenia i rozwoju nowych rodzajów działalności gospodarczej w sektorze rolnym, co ma zasadnicze znaczenie dla konkurencyjności sektora rolnego w Unii.	08 02 05 07
II.7.	Dobrowolne wsparcie związane z produkcją – tytuł IV rozdział 1	Dobrowolne wsparcie związane z produkcją obejmuje płatności na hektar lub na zwierzę, związane z konkretną produkcją. Celem jest zwiększenie konkurencyjności i równoważoności sektorów, które są szczególnie istotne z przyczyn gospodarczych, społecznych lub środowiskowych i napotyka pewne trudności.	08 02 05 09
II.8.	Płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny – tytuł IV, rozdział 2	Płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny jest płatnością związaną z wielkością produkcji, przyznawaną na hektar kwalifikującego się obszaru uprawy bawełny. Jest to system obowiązkowy dla państw członkowskich produkujących bawełnę, mający na celu wspieranie jej produkcji w regionach, w których ma ona istotne znaczenie dla gospodarki rolnej.	08 02 05 08
II.9.	System dla małych gospodarstw – tytuł V	System dla małych gospodarstw jest niezwiązany z wielkością produkcji i zastępuje wszystkie inne płatności bezpośrednie na rzecz zainteresowanych beneficjentów. Jego celem jest promowanie bardziej zrównoważonego rozdziału wsparcia i zmniejszenie obciążenia administracyjnego ciężącego zarówno na beneficjentach otrzymujących niewielkie kwoty, jak i instytucjach zarządzających.	08 02 05 10
II.10.	Zwrot środków przeniesionych z roku budżetowego N-1 (roku budżetowego, którego dotyczy korekta w ramach dyscypliny finansowej) – art. 26 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013.	Zwrot w roku budżetowym N zgodnie z art. 26 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 środków przeniesionych z roku budżetowego N-1 proporcjonalnie do kwoty korekty w ramach dyscypliny finansowej (w tym roczne zmniejszenie płatności bezpośrednich w celu ustalenia rezerwy na wypadek kryzysu w rolnictwie).	08 02 05 12

II.11	<p>Odzyskiwanie środków – zasada wzajemnej zgodności art. 100 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013</p> <p>Przypadki nadużyć finansowych lub nieprawidłowości art. 55 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013</p>	<p>Art. 100: Państwa członkowskie mogą zatrzymać 25 % kwot wynikających z przestrzegania zasady wzajemnej zgodności.</p> <p>Art. 55: Państwa członkowskie mogą zatrzymać 20 % odpowiednich kwot.</p>	<p>62 00 00 00 0003 022</p> <p>na</p> <p>62 00 00 00 0003 031</p> <p>62 00 00 00 0002 001</p> <p>62 00 00 00 0002 002</p>
-------	---	--	--

III. Programy wsparcia i środki określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013

Nr	Tytuł	Opis środków	Nomenklatura budżetowa EFRG 2022 Rozdział 08 02
III.1.	Interwencja publiczna rozdział I sekcja 2	Kiedy ceny rynkowe niektórych produktów rolnych spadają poniżej określonego poziomu, organy publiczne państw członkowskich mogą interweniować w celu ustabilizowania rynku poprzez zakup nadwyżek, które można następnie składować do czasu wzrostu cen rynkowych. Należy opublikować informacje na temat podmiotów, które korzystają z pomocy, czyli podmiotów, od których produkt został zakupiony.	08 02 03 10
III.2.	Dopłaty do prywatnego przechowywania rozdział I sekcja 3	Celem przyznanej pomocy jest tymczasowe wsparcie producentów niektórych produktów z tytułu kosztów prywatnego przechowywania.	08 02 03 10 0001 005 08 02 03 10 0001 007 08 02 03 10 0001 008 08 02 03 10 0006 015 08 02 03 10 0007 010 08 02 03 10 0008 002 08 02 03 10 0009 002
III.3.	Program dystrybucji owoców, warzyw i mleka w szkole ¹ rozdział II sekcja 1	Celem udzielanej pomocy jest wsparcie dystrybucji produktów rolnych wśród dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych i średnich w celu zwiększenia spożycia owoców, warzyw i mleka oraz poprawy nawyków żywieniowych dzieci.	08 02 03 04
III.4.	Pomoc dla sektora owoców i warzyw rozdział II sekcja 3	Plantatorzy są zachęceni do wstępowania do organizacji producentów. Organizacje producentów otrzymują wsparcie na rzecz wdrażania programów operacyjnych opracowanych w oparciu o strategię krajową. Celem przyznanej pomocy jest również złagodzenie wahań dochodów spowodowanych kryzysami. Wsparcie oferowane jest na środki zapobiegania kryzysom/zarządzania kryzysowego w ramach programów operacyjnych, tj.: wycofywanie produktów z rynku, zielone zbiory/niezbieranie plonów, narzędzia promocji/komunikacji, szkolenia, ubezpieczenie zbiorów, pomoc w uzyskaniu kredytów bankowych oraz pokrycie kosztów administracyjnych związanych z tworzeniem funduszy ubezpieczeń wzajemnych (funduszy stabilizacyjnych należących do rolników).	08 02 03 06

¹Stosuje się od 1 sierpnia 2017 r.

III.5.	Wsparcie w sektorze wina rozdział II sekcja 4	Celem poszczególnych rodzajów przyznawanej pomocy jest zapewnienie równowagi rynkowej i zwiększenie konkurencyjności wina z Unii: wsparcie na promocję wina na rynkach państw trzecich oraz informowanie o odpowiedzialnej konsumpcji wina i o unijnym systemie ChNP/ChOG; współfinansowanie kosztów restrukturyzacji i przekształcania winnic, inwestycji w wytwórniach wina i w obiektach handlowych oraz innowacji; wsparcie dla zielonych zbiorów, funduszy ubezpieczeń wzajemnych, ubezpieczeń zbiorów i destylacji produktów ubocznych.	08 02 03 07
III.6.	Wsparcie w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych rozdział II sekcja 2	Wsparcie udzielone na rzecz trzyletnich programów prac, które mają być opracowane przez organizacje producentów, zrzeszenia organizacji producentów lub organizacje międzybranżowe w jednym lub szeregu z następujących obszarów: (a) monitorowanie rynku i zarządzanie rynkiem w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych; (b) poprawa sytuacji w zakresie oddziaływania uprawy oliwek na środowisko; (c) poprawa konkurencyjności uprawy oliwek poprzez modernizację; (d) poprawa jakości produkcji oliwy z oliwek oraz oliwek stołowych; (e) system identyfikowalności, certyfikacji i ochrony jakości oliwy z oliwek oraz oliwek stołowych; (f) rozpowszechnianie informacji dotyczących działań prowadzonych przez organizacje producentów, zrzeszenia organizacji producentów lub organizacje międzybranżowe w celu poprawy jakości oliwy z oliwek i oliwek stołowych.	08 02 03 05
III.7.	Pomoc w sektorze pszczelarskim rozdział II sekcja 5	Celem przyznanej pomocy jest wsparcie tego sektora poprzez programy pszczelarskie mające na celu poprawę produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelich.	08 02 03 08
III.8.	Pomoc w sektorze chmielu rozdział II sekcja 6	Pomoc przyznana na wsparcie organizacji producentów chmielu.	08 02 03 09
III.9.	Środki nadzwyczajne – rozdział I, sekcja 1	Celem środków wyjątkowych przyznanych na podstawie art. 219 ust. 1, art. 220 ust. 1 oraz art. 221 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 jest wsparcie rynków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) 1306/2013.	08 02 03 11

IV. Środki przewidziane w tytule III rozdziału I rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013

Nr	Tytuł	Środek	Opis środków	Nomenklatura budżetowa EFRROW 2022 Rozdział 08 03 EFRROW 08 03 01 02 EURI ² 08 03 01 03
IV/1	[rozp. ROW] art. 14	Transfer wiedzy i działania informacyjne	M01: Działanie to obejmuje szkolenia i inne formy działalności, takie jak: warsztaty, coaching, pokazy, działania informacyjne, programy krótkoterminowej wymiany i wizyt, mające na celu zwiększenie potencjału ludzkiego osób działających w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym, osób gospodarujących gruntami i MŚP prowadzących działalność na obszarach wiejskich.	08 03 01 02 01³ 08 03 01 03 01
IV/2	[rozp. ROW] art. 15	Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i zastępstw	M02: Środek ten, poprzez korzystanie z usług doradczych, jak również organizację usług doradczych, usług z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i zastępstw, ma na celu poprawę zrównoważonego zarządzania oraz wyniku gospodarczego i wyników w zakresie oddziaływania na środowisko gospodarstw rolnych i leśnych oraz MŚP działających na obszarach wiejskich. Promuje on również szkolenie doradców.	08 03 01 02 02 08 03 01 03 02
IV/3	[rozp. ROW] art. 16	Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych	M03: Celem tego środka jest wspieranie wszystkich nowych podmiotów przystępujących do unijnych, krajowych i dobrowolnych systemów jakości. Wsparcie może również obejmować koszty wynikające z działań informacyjnych i promocyjnych mających na celu zwiększenie świadomości konsumentów na temat istnienia i specyfikacji produktów wytwarzanych w ramach tych unijnych i krajowych systemów jakości.	08 03 01 02 03 08 03 01 03 03
IV/4	[rozp. ROW] art. 17	Inwestycje w środki trwałe	M04: Celem tego środka jest poprawa wyniku gospodarczego i wyników w zakresie oddziaływania na środowisko gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw wiejskich, poprawa efektywności sektora wprowadzania do obrotu i przetwarzania produktów rolnych, zapewnienie infrastruktury potrzebnej do rozwoju rolnictwa i leśnictwa oraz wspieranie inwestycji niedochodowych niezbędnych do osiągnięcia celów środowiskowych.	08 03 01 02 04 08 03 01 03 04
IV/5	[rozp. ROW] art. 18	Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w	M05: Działanie to ma pomagać rolnikom w zapobieganiu klęskom żywiołowym i katastrofom lub przywracać potencjał produkcji rolnej, który uległ zniszczeniu, po jego formalnym uznaniu przez	08 03 01 02 05 08 03 01 03 05

²Środki na rzecz rozwoju obszarów wiejskich finansowane z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy (EURI).

³W przypadku środków, których wydatki **nie są objęte ZSZiK** (M01, M02, M03, M04 M05 M06 M07 M09 M17, M20), kody nie zmieniają się w latach.

		wyniku klęsk żywnościowych oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych	właściwe organy publiczne państw członkowskich, aby wspomóc rentowność i konkurencyjność gospodarstw w obliczu takich zdarzeń.	
IV/6	[rozp. ROW] art. 19	Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej	M06: Działanie to służy wspieraniu tworzenia i rozwoju nowych form rentownej działalności gospodarczej, takich jak nowe gospodarstwa prowadzone przez młodych rolników, nowe przedsiębiorstwa na obszarach wiejskich lub rozwój małych gospodarstw. Wspierane są również nowe lub istniejące przedsiębiorstwa w zakresie inwestycji i rozwoju działalności pozarolniczej, które są niezbędne do rozwoju i konkurencyjności obszarów wiejskich oraz wszystkich rolników różnicujących swoją działalność rolniczą. Środek przewiduje płatności dla rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi.	08 03 01 02 06 08 03 01 03 06
IV/7	[rozp. ROW] art. 20	Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich	M07: Działanie to wspiera inwestycje stymulujące wzrost gospodarczy i promowanie równowagi ekologicznej i społeczno-gospodarczej obszarów wiejskich, w szczególności poprzez rozwój lokalnej infrastruktury (w tym infrastruktury szerokopasmowej, odnawialnych źródeł energii i infrastruktury społecznej) i lokalnych usług podstawowych, a także poprzez odnowę wsi oraz działania mające na celu odbudowę i poprawę stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Środek wspiera również przenoszenie działalności i przebudowę budynków w celu poprawy jakości życia lub poprawy wyników osady w zakresie oddziaływania na środowisko.	08 03 01 02 07 08 03 01 03 07
IV/8	[rozp. ROW] art. 21 (22-26)	Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę rentowności lasów	M08: Działanie to ma na celu promowanie inwestycji w dziedzinie rozwoju lasów, ochrony lasów i innowacji związanych z leśnictwem, technologiami leśnymi i produktami leśnymi, przyczyniającymi się do podniesienia potencjału wzrostu gospodarczego obszarów wiejskich.	08 03 01 02 08⁴ 08 03 01 02 37 08 03 01 02 47 08 03 01 02 57 08 03 01 03 08 08 03 01 03 37 08 03 01 03 47 08 03 01 03 57
IV/9	[rozp. ROW] art. 22	Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych	Działanie to zapewnia wsparcie dla operacji w zakresie zalesiania i tworzenia terenów zalesionych na gruntach rolniczych i nierolniczych.	Zob. IV/A.8

⁴ Środki **mieszane** objęte ZSZiK i nieobjęte ZSZiK (M08, M10, M15; M19): w przypadku wydatków objętych ZSZiK pierwsza cyfra określa rok kampanii wydatków: 1= w 2018 r. lub wcześniej; 3=2019 r.; 4=2020 r.; 5=2021; 6=2022 r. (i 7= 2023 r.). Druga cyfra oznacza numer środka (7= 08; 0= 10 itd.)

IV/10	[rozp. ROW] art. 23	Zakładanie systemów rolno-leśnych	Działanie to wspiera zakładanie systemów rolno-leśnych i praktyk, w ramach których prowadzenie wieloletnich gatunków drzewiastych celowo się łączy z uprawami rolnymi lub chowem zwierząt w obrębie tych samych działek.	Zob. IV/A.8
IV/11	[rozp. ROW] art. 24	Zapobieganie zniszczeniom i odtwarzanie lasów zniszczonych wskutek pożarów lasów, klęsk żywiołowych i katastrof	Celem tego podśrodka jest zapobieganie występowaniu pożarów lasów, innych klęsk żywiołowych, w tym pojawów szkodników i ognisk chorób, a także zagrożeń związanych ze zmianą klimatu i odtwarzanie (wycinka i ponowne nasadzenie) potencjału leśnego po wystąpieniu pożarów lasów, innych klęsk żywiołowych, w tym po wystąpieniu pojawów szkodników i ognisk chorób, a także zagrożeń związanych ze zmianą klimatu.	Zob. IV/A.8
IV/A.12	[rozp. ROW] art. 25	Inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska	Działanie to polega na wspieraniu rozwiązań, które mają na celu poprawę wartości środowiskowej lasów, ułatwianie przystosowywania się lasów do zmiany klimatu i łagodzenie jej skutków, zapewnienie usług ekosystemowych i zwiększenie użyteczności publicznej lasu. Należy zapewnić zwiększenie wartości lasu dla środowiska.	Zob. IV/A.8
IV/A.13	[rozp. ROW] art. 26	Inwestycje w technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w przetwarzanie, transport i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych	Celem tego podśrodka jest wspieranie inwestycji w maszyny lub urządzenia związane z pozyskiwaniem, zbiorem, obróbką i przetwarzaniem drewna przed przemysłową obróbką w tartaku. Głównym celem tego podśrodka jest podniesienie wartości gospodarczej lasów.	Zob. IV/A.8
IV/A.14	[rozp. ROW] art. 27	Tworzenie grup i organizacji producentów	M09: Działanie to wspiera tworzenie grup i organizacji producentów, w szczególności w pierwszych latach, kiedy członkowie wspólnie ponoszą dodatkowe koszty, aby stawić czoła wyzwaniom rynku i wzmocnić swą siłę przetargową w odniesieniu do produkcji i wprowadzania do obrotu, w tym na rynkach lokalnych.	08 03 01 02 09 08 03 01 03 09
IV/A.15	[rozp. ROW] art. 28	Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne	M10: Działanie to zachęca zarządców gruntów do stosowania praktyk rolniczych, które przyczyniają się do ochrony środowiska, krajobrazu, zasobów naturalnych oraz do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej. Może on obejmować nie tylko korzystne dla środowiska usprawnienia praktyk rolniczych, ale również utrzymanie istniejących korzystnych praktyk.	08 03 01 02 10 08 03 01 02 30 08 03 01 02 40 08 03 01 02 50 08 03 01 03 10 08 03 01 03 30 08 03 01 03 40 08 03 01 03 50

IV/A.16	[rozp. ROW] art. 29	Rolnictwo ekologiczne	M11: Działanie to jest ukierunkowane na wspieranie konwersji lub utrzymania praktyk i metod rolnictwa ekologicznego, w celu zachęcania rolników do udziału w odpowiednich programach, odpowiadając na zapotrzebowanie społeczeństwa na stosowanie praktyk rolniczych przyjaznych dla środowiska.	08 03 01 02 11 ⁵ 08 03 01 02 31 08 03 01 02 41 08 03 01 02 51 08 03 01 03 11 08 03 01 03 31 08 03 01 03 41 08 03 01 03 51
IV/A.17	[rozp. ROW] art. 30	Płatności dla obszarów Natura 2000 i płatności związane z ramową dyrektywą wodną	M12: Działanie to stanowi pomoc wyrównawczą dla beneficjentów, którzy doświadczają szczególnych trudności ze względu na szczególne wymagania związane z wdrażaniem dyrektywy siedliskowej i ptasiej oraz ramowej dyrektywy wodnej (RDW) obowiązkowe na danych obszarach, w porównaniu z sytuacją rolników i leśników na innych obszarach, którzy nie doświadczają tego typu trudności.	08 03 01 02 12 08 03 01 02 32 08 03 01 02 42 08 03 01 02 52 08 03 01 03 12 08 03 01 03 32 08 03 01 03 42 08 03 01 03 52
IV/18	[rozp. ROW] art. 31	Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami	M13: Działanie to wspiera beneficjentów, którzy doświadczają szczególnych trudności z uwagi na położenie gospodarstw na obszarach górskich lub innych obszarach charakteryzujących się znacznymi ograniczeniami naturalnymi lub szczególnymi ograniczeniami.	08 03 01 02 13 08 03 01 02 33 08 03 01 02 43 08 02 01 02 53 08 03 01 03 13 08 03 01 03 33 08 03 01 03 43 08 02 01 03 53
IV/19	[rozp. ROW] art. 33	Dobrostan zwierząt	M14: W ramach tego działania przewidziano płatności na rzecz rolników, którzy dobrowolnie podejmują się wdrożenia co najmniej jednego zobowiązania dotyczącego dobrostanu zwierząt.	08 03 01 02 14 08 03 01 02 34 08 03 01 02 44 08 03 01 02 54 08 03 01 03 14 08 03 01 03 34

⁵ W przypadku środków obejmujących wyłącznie wydatki objęte ZSZK (M11, M12, M13, M14, M18) pierwsza cyfra określa rok kampanii wydatków: 1= w 2018 r. lub wcześniej; 3=2019 r.; 4=2020 r.; 5=2021 r.; 6= 2022 r. (i 7= 2023 r.). Druga cyfra oznacza numer środka (1= 11; 2=12; 3= 13 itd.)

				08 03 01 03 44 08 03 01 03 54
IV/20	[rozp. ROW] art. 34	Usługi rolno- środowiskowe i klimatyczne oraz ochrona lasów	M15: Działanie to stanowi odpowiedź na potrzeby propagowania zrównoważonego zarządzania lasami i poprawy stanu lasów i gruntów zalesionych, w tym utrzymania i poprawy różnorodności biologicznej, zasobów wodnych i gleb oraz zwalczania skutków zmiany klimatu, a także na konieczność zachowania genetycznych zasobów leśnych. Obejmuje ono działania takie jak rozwój różnych odmian gatunków leśnych w celu dostosowania ich do specyficznych warunków lokalnych.	08 03 01 02 15 08 03 01 02 35 08 03 01 02 45 08 03 01 02 55 08 03 01 03 15 08 03 01 03 35 08 03 01 03 45 08 03 01 03 55
IV/21	[rozp. ROW] art. 35	Współpraca	M16: Działanie to wspiera formy współpracy z udziałem co najmniej dwóch podmiotów, mające na celu rozwój (między innymi): projektów pilotażowych; nowych produktów, praktyk, technologii w sektorach rolnictwa, żywności i leśnictwa; usług turystycznych; działań dotyczących krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych; wspólnych projektów/praktyk dotyczących środowiska/działań w zakresie zmiany klimatu; projektów w zakresie zrównoważonego dostarczania biomasy; strategii rozwoju lokalnego nieobjętych inicjatywą LEADER; planów urządzenia lasu; oraz różnicowania działalności w ramach „rolnictwa społecznego”.	08 03 01 02 16 08 03 01 03 16
IV/22	[rozp. ROW] art. 36	Zarządzanie ryzykiem	M17: Środek ten stanowi nowy zestaw narzędzi zarządzania ryzykiem i rozszerza istniejące obecnie możliwości wspierania ubezpieczeń i funduszy ubezpieczeń wzajemnych za pośrednictwem krajowych pul środków na płatności bezpośrednie w państwach członkowskich, aby pomóc rolnikom narażonym na rosnące ryzyko gospodarcze i środowiskowe. Środek ten wprowadza również narzędzie stabilizacji dochodów w celu zapewnienia rekompensaty rolnikom, których dochody znacznie spadły.	08 03 01 02 17 08 03 01 03 17
IV/22Bis	[rozp. ROW] Art. 39b	Nadzwyczajne tymczasowe wsparcie dla rolników i MŚP szczególnie dotkniętych kryzysem związanym z COVID- 19	M21: Środek ten ma na celu zapewnienie wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych rolnikom i MŚP szczególnie dotkniętym kryzysem związanym z COVID-19, aby zapewnić ciągłość ich działalności gospodarczej. Wsparcie ma formę płatności ryczałtowej, która ma zostać wypłacona do dnia 31 grudnia 2021 r. na podstawie wniosków o wsparcie zatwierdzonych przez właściwy organ do dnia 30 czerwca 2021 r.	08 03 01 02 21
IV/23	[rozp. ROW] art. 40	Finansowanie uzupełniających krajowych płatności bezpośrednich dla Chorwacji	M18: W ramach tego środka chorwaccy rolnicy kwalifikujący się do uzupełniających krajowych płatności bezpośrednich mogą otrzymywać dopłaty uzupełniające z drugiego filaru.	08 03 01 02 18

IV/24	[rozp. w sprawie wspólnych przepisów] art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013	Wsparcie rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (rozwój lokalny kierowany przez społeczność)	<p>M19: Środek ten ma na celu utrzymanie LEADER jako narzędzia zintegrowanego rozwoju terytorialnego na poziomie subregionalnym (tj. lokalnym), co przyczyni się bezpośrednio do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju terytorialnego obszarów wiejskich, który jest jednym z ogólnych celów polityki rozwoju obszarów wiejskich.</p> <p>Wsparcie rozwoju kierowanego przez lokalną społeczność [LEADER w ramach EFRROW] obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) koszty wsparcia przygotowawczego obejmującego budowanie potencjału, szkolenie i tworzenie sieci kontaktów w celu przygotowania i wdrożenia strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność; (b) wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność; (c) przygotowanie i realizację przedsięwzięć lokalnej grupy działania w zakresie współpracy; (d) koszty bieżące związane z wdrażaniem strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność; (e) animowanie realizacji strategii kierowanej przez społeczność. 	<p>08 03 01 02 19 08 03 01 02 39 08 03 01 02 49 08 03 01 02 59 08 03 01 03 19 08 03 01 03 39 08 03 01 03 49 08 03 01 03 59</p>
IV/25	[rozp. ROW] art. 51–54	Pomoc techniczna	<p>M20: Działanie to daje państwom członkowskim możliwość udzielania pomocy technicznej w celu wsparcia działań na rzecz zdolności administracyjnych związanych z zarządzaniem europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi. Działania te mogą być ukierunkowane na przygotowanie, zarządzanie, monitorowanie, ocenę, informację i komunikację, tworzenie sieci, rozpatrywanie skarg oraz kontrolę i audyt programów rozwoju obszarów wiejskich.</p>	<p>08 03 01 02 20 08 03 01 03 20</p>

V/A. Działania informacyjne i promocyjne przewidziane w rozporządzeniu (UE) nr 1144/2014

Nr	Tytuł	Opis środka	Nomenklatura budżetowa 2022
V/A.1	Działania informacyjne i promocyjne	Działania informacyjne i promocyjne dotyczące produktów rolnych i niektórych artykułów spożywczych wytworzonych w oparciu o produkty rolne, prowadzone na rynku wewnętrznym lub w państwach trzecich, wymienione w rozporządzeniu (UE) nr 1144/2014, mogą być finansowane w całości lub częściowo z budżetu Unii, z zastrzeżeniem warunków określonych w niniejszym rozporządzeniu. Działania te przybierają formę programów informacyjnych i promocyjnych.	08 02 03 02

V/B. Środki przewidziane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013

Nr	Tytuł	Opis środka	Nomenklatura budżetowa 2022
V/B.1	POSEI — Mniejsze wyspy Morza Egejskiego	Pomocy udziela się na następujące działanie: POSEI to szczególny program pomocy dla rolnictwa służący uwzględnieniu ograniczeń regionów najbardziej oddalonych, zgodnie z art. 349 TFUE. Obejmują dwa główne elementy: szczególny system dostaw i środki wspierania produkcji lokalnej. Pierwszy z nich ma na celu zmniejszenie dodatkowych kosztów dostarczania niezbędnych produktów wynikających z oddalenia tych regionów (poprzez pomoc w odniesieniu do produktów pochodzących z UE oraz zwolnienia produktów z państw trzecich z należności celnych przywozowych) a drugi wspieranie rozwoju lokalnego sektora rolnictwa (płatności bezpośrednie i środki rynkowe). POSEI umożliwia również finansowanie programów fitosanitarnych.	08 02 03 01 08 02 05 01

V/C. Środki przewidziane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 229/2013

Nr	Tytuł	Opis środka	Nomenklatura budżetowa 2022
V/C.1	Mniejsze wyspy Morza Egejskiego	Pomocy udziela się na następujące działanie: system pomocy dla mniejszych wysp Morza Egejskiego jest podobny do programu POSEI, ale ma inną podstawę prawną w Traktacie i jest realizowany na mniejszą skalę niż POSEI. Obejmuje on zarówno szczególny system dostaw (jednak ograniczony do pomocy w odniesieniu do produktów z UE), jak i środki wspierania produkcji lokalnej w formie dopłat do ściśle określonych produktów lokalnych.	08 02 03 01 08 02 05 01